

Història de la Comunicació

2015/2016

Codi: 103843

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501928 Comunicació Audiovisual	FB	1	1

Professor de contacte

Nom: Josep Maria Figueres Artigues

Correu electrònic: JosepMaria.Figueres@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

No es requereixen coneixements específics diferents dels que s'assoleixen després de cursar el batxillerat.

Objectius

L'assignatura es realitza a primer curs durant el primer semestre i pertany al bloc formatiu de **Comunicació**.

A partir d'aquesta assignatura l'estudiant assolirà objectius fonamentals del grau de periodisme:

- Demostrar que té un coneixement bàsic de la dinàmica actual del món que li permet emmarcar la informació d'actualitat en el seu context.
- Reunir i relacionar dades pròpies de l'activitat periodística que incloguin una reflexió sobre temes rellevants de tota mena per interpretar i difondre a la societat.

Competències

- Aplicar el pensament científic amb rigor.
- Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
- Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.
- Demostrar esperit crític i autocrític.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps i les elaboracions conceptuals, així com el seu valor per a la pràctica professional.
- Dominar les tecnologies i els llenguatges propis de la comunicació audiovisual, i les associades a la construcció del discurs.
- Gestionar el temps de manera adequada.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar el pensament científic amb rigor.
2. Aplicar els principis i les tècniques de la construcció del discurs.
3. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
4. Demostrar capacitat d'autoaprenentatge i autoexigència per aconseguir un treball eficient.

5. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
6. Desenvolupar l'esperit crític i autocrític.
7. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
8. Gestionar el temps de manera adequada.
9. Identificar els fonaments de les teories i de la història de la comunicació.

Continguts

tema 1

Comunicació oral-gestual

Explicació de la comunicació a les societats àgrafes. Gramàtiques del tòtem i el tabú, organització de la comunicació a les societats animistes i primeres manifestacions icòniques. El cos com a suport de comunicació (treball sobre el cos de forma permanent - tatuatge, incisions ... - i temporal - maquillatge, vestits, gestualitat consensuada -. Continuïtat d'aquesta comunicació oral-gestual fins a l'actualitat.

tema 2

Esriptura

Naixement, desenvolupament i debats al voltant de l'escriptura. Precedents i temptatives de classificació dels diferents sistemes d'escriptura: del pictograma a la fonetització. Efectes i impacte de l'escriptura en l'organització social, econòmica i cultural. La importància del suport i les eines. La invenció del llibre. La credibilitat de l'escript. L'escriptura com a art. Monestirs i copistes. Conseqüències de l'alfabetització. Esriptura i model aristotèlic de pensament. L'escriptura com a atribut del poder. Dones i escriptura: teixir i escriure. Societats sense escriptura.

tema 3

Impremta

L'originalitat i les diferències de l'invent de Gutenberg i els seus tipus mòbils. L'expansió del llibre des dels incunables a la formació de les grans biblioteques. La periodització de la notícia: dels avisos a les gasetes i diaris. La nova sociabilitat individual: la cort, el saló i el cafè; la impressió de textos i la seva influència social; sistemes de propaganda, publicitat monàrquica i orígens del periodisme. Acadèmia-club-partit-premsa periòdica: la il·lustració i la conformació de l'espai públic d'opinió burgesa.

tema 4

Comunicació a la revolució industrial

Revolució industrial: bases conceptuals i materials. Indústria, economia i revolució energètica. El paper dels transports, vies de comunicació. Progressos tècnics en el món de la comunicació. L'abolició de la distància: el telègraf, el telèfon, els serveis postals. Enlairament de la premsa: premsa seriosa i premsa popular. Creació de les agències de premsa. Fotografia i precedents de la imatge en moviment.

tema 5

Mitjans de comunicació de masses

L'emergència del cinema i la ràdio. La mobilització de la premsa en la I Guerra Mundial. Sistemes públics i privats de gestió dels nous mitjans de masses. L'enlairament interromput de la televisió. La premsa escrita enfront de nous reptes. El fenomen dels magazins il·lustrats. Les dues edats del cinema: cinema mut i cinema sonor. Els noticiaris cinematogràfics. Publicitat i propaganda: usos i explotació dels mitjans als estats totalitaris i a les democràcies. Mobilització dels mitjans en la II Guerra Mundial: per què lluitem? Explosió de la televisió. Cinema i ràdio enfront de la competència de la televisió.

tema 6

Revolució digital i societat del coneixement

La indústria de la comunicació i les anomenades empreses tecnològiques com a factor de desenvolupament i crisi; victòria de l'audiovisual sobre l'imprès i la cultura del llibre; omnipresència de la comunicació i globalització de la societat de la informació; informatització i noves tecnologies en l'oci i el treball. Reflexions sobre el nou veïnatge universal (realitat i mitificació de la metàfora): immediatesa comunicativa (d'Internet als *reality shows*), nou analfabetisme tecnològic i bretxa digital: l'explosió de l'accés a la informació i la producció (de l'IMP3 a DVD). ..

Metodologia

L'aprenentatge estarà basat en la resolució de casos pràctics i l'estudi de cas. Es fomentarà el treball col·laboratiu i la capacitat d'anàlisi crítica i de reflexió.

La matèria de l'assignatura, tant en els continguts com en les pràctiques, tindrà una adaptació en cada cas a les diferents titulacions del grau.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	37,5	1,5	2, 4, 6, 7, 9
Seminaris	15	0,6	5, 7
Tipus: Supervisades			
Tutories de seguiment	7,5	0,3	1, 3, 4, 6, 8
Tipus: Autònomes			
Lectures, anàlisi, preparació de treballs	82,5	3,3	3, 4, 5, 7, 8

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura consta de tres parts, el pes específic de les quals és:

- Treballs pràctics supervisats i dirigits: 50% nota.
- Examen: 40 % nota.
- Participació a classe i autoavaluació justificada: 10% nota.

Per aprovar l'assignatura es farà nota mitjana entre les 3 parts. Cal que estiguin aprovats amb un 5 l'examen i que sigui un mínim de 5 la nota resultant de fer el promig de les pràctiques

Les tres darreres setmanes de curs es dedicaran a la reavaluació, les condicions concretes de la qual s'explicaran i faran públiques al Campus Virtual tot just començar el curs.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen	40%	3	0,12	1, 2, 6, 7, 8, 9
Participació a classe i autoavaluació justificada	10%	1,5	0,06	2, 6, 7, 9
Treballs pràctics supervisats i dirigits	50%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA BàSICA:

PERCEVAL, José María, *Historia mundial de la comunicación*, Cátedra, Madrid, 2015.

RUEDA LAFFOND, José Carlos, GALÁN FAJARDO, Elena, RUBIO MORAGA, Ángel L., *Historia de los Medios de Comunicación*, Alianza Universidad Manuales, 2014.

SAGI, Víctor. *Historia de la Publicidad*, Barcelona, Ediciones Invisibles, 2011.

WILLIAMS, Raymond (ed.), *Historia de la comunicación, Vol. I: Del lenguaje a la escritura. Vol. II: De la imprenta a nuestros días*, Bosch comunicación, Barcelona, 1992.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

BENÉVOLO, Leonardo, *La ciudad europea*, Crítica, barcelona, 1992.

BORDERIA ORTIZ, Enric et altri, *Historia de la comunicación social*, editorial Síntesis, Madrid, 1996.

CHALIAND, Gérard, RAGEAU, Jean-Pierre, *Atlas de los imperios (de Babilonia a la Rusia Soviética)*, Paidós, Barcelona, 2001.

CHARTIER, Roger, *Historia de la lectura*, Taurus, Madrid, 2001.

CHAVAILLON, Jean, *La edad de oro de la humanidad. Crónicas del paleolítico*, Península, Barclona, 1998.

CROWLEY, David; HEYER, Paul (ed.), *La comunicación en la historia (tecnología, cultura, sociedad)*, Bosch comunicación, Barcelona, 1997.

DAVIS, Flora, *La comunicación no verbal*, Alianza editorial, Madrid, 1997.

EGUIZABAL, Raúl (2011): *Historia de la Publicidad*, Madrid, Fragua.

FREUND, Gisèle, *La fotografía como documento social*, Gustavo Gili, barcelona, 1993.

GELLNER, Ernest, *El arado, la espada y el libro. La estructura de la historia humana*, Península, Barcelona, 1994.

HABERMAS, Jünger, *Más allá del estado nacional*, Trotta, Madrid, 1997.

MANGUEL, Alberto, *Una historia de la lectura*, Alianza Editorial, Madrid, 1998.

MONTERO, Mercedes; RODRÍGUEZ, Natalia y VERDERA, Francisco (2010): *Historia de la Publicidad y de las Relaciones Públicas en España (volumen 1)*, Sevilla-Zamora, Comunicación Social Ediciones y Publicaciones.

MONTERO, Mercedes; RODRÍGUEZ, Natalia; RODRÍGUEZ, Jordi y DEL RÍO, Jorge (2010): *Historia de la Publicidad y de las Relaciones Públicas en España (volumen 2)*, Sevilla-Zamora, Comunicación Social Ediciones y Publicaciones.

MORENO, Amparo, *La mirada informativa*, Bosch, Barcelona, 1998.